

**MEDEDELING¹ 2019/09 VAN DE RAAD VAN HET INSTITUUT VAN DE
BEDRIJFSREVISOREN**

Correspondent
sg@ibr-ire.be

Onze referte
EV/svg

Datum
17.04.2019

Geachte Confrater,

Betreft: Mededeling omtrent de wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen

1. Inleiding

De wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen (bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 4 april 2019) beoogt het Belgisch vennootschapsrecht grondig te hervormen via drie krachtlijnen, met name:

(1) een doorgedreven vereenvoudiging doorvoeren op drie vlakken:

- de afschaffing van het onderscheid tussen burgerlijke en handelsvennootschappen en van het kapitaal in de BV;
- de vermindering van het aantal basisvormen; en
- de integratie van het verenigings- en stichtingsrecht in één Wetboek.

(2) voor meer aanvullend recht en flexibiliteit met aandacht voor de belangen van derden te kiezen door de contractuele of wettelijke vrijheid te verruimen en het aantal dwingende bepalingen te verminderen. Dit gaat evenwel gepaard met nieuwe transparantievereisten en soms een verhoogde aansprakelijkheid; en

¹ Via mededelingen ontwikkelt het Instituut de rechtsleer inzake de audittechnieken en de goede toepassing door de bedrijfsrevisoren van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat de uitoefening van hun beroep regelt (art. 31, §7 van de wet van 7 december 2016 tot organisatie van het beroep van en het publiek toezicht op de bedrijfsrevisoren); enkel de normen en aanbevelingen zijn bindend.

(3) met de evoluties en de rechtspraak van het Europese Hof van Justitie inzake mobiliteit van vennootschappen rekening te houden en de statutaire zetelleer en de grensoverschrijdende omzetting in te voeren.

Het nieuwe vennootschaps- en verenigingsrecht dient evenwel fiscaal neutraal te zijn. Aangezien het nieuwe Wetboek diverse ingrijpende wijzigingen in het vennootschapsrecht aanbrengt, werden een aantal fiscale bepalingen grondig herzien om te bewerkstelligen dat zij nog steeds toepasselijk zijn in de nieuwe context van het vennootschapsrecht. Het wetsontwerp nr. 3367 tot aanpassing van bepaalde federale fiscale bepalingen aan het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen voorziet in een fiscale oplossing voor meerdere grote categorieën van wijzigingen, met name:

- de aanpassing aan de statutaire zetelleer;
- de afschaffing van het maatschappelijk kapitaal;
- de omvorming van rechtsvormen ook in een buitenlandse rechtsvorm; en
- de versoepeling van de regeling voor inkoop van eigen aandelen.

De wet van 17 maart 2019 tot regeling van de overgang van de onderwerping aan de rechtspersonenbelasting naar de onderwerping aan de vennootschapsbelasting beoogt een algemene fiscale regeling uit te werken voor de overgang van de rechtspersonenbelasting naar de vennootschapsbelasting. Het huidige fiscaal recht bevat immers geen algemeen en duidelijk wettelijk raamwerk dat die overgang in goede banen leidt.

Deze wetsontwerpen werden plenair gestemd op 28 februari 2019 en treden in werking op 1 mei 2019.

Inzake de inwerkingtreding en het [overgangsrecht](#) moet een onderscheid worden gemaakt tussen drie categorieën:

- 1) nieuwe opgerichte vennootschappen, verenigingen en stichtingen;
- 2) bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen; en
- 3) afgeschafte vennootschappen en verenigingen.

Een samenvatting van de overgangsbepalingen is opgenomen in de PowerPoint-presentatie in bijlage bij onderhavige mededeling.

2. Structuur van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen

Het Wetboek bestaat uit vijf delen die zijn onderverdeeld in 18 boeken.

Deel 1 bevat de algemene bepalingen die (potentieel) gelden voor zowel vennootschappen, verenigingen als stichtingen: inleidende bepalingen en definities ([Boek 1](#)), bepalingen gemeenschappelijk aan alle rechtspersonen ([Boek 2](#)) en de jaarrekening ([Boek 3](#)).

Deel 2 behandelt de voorschriften specifiek voor vennootschappen: de maatschap, de vennootschap onder firma en de commanditaire vennootschap ([Boek 4](#)), de besloten vennootschap ([Boek 5](#)), de coöperatieve vennootschap ([Boek 6](#)) en de naamloze vennootschap ([Boek 7](#)). ([Boek 8](#)) behandelt de erkenning van vennootschappen, in het bijzonder de erkenning als landbouwonderneming of als sociale onderneming.

Deel 3 is gewijd aan verenigingen en stichtingen: de VZW ([Boek 9](#)), de IVZW ([Boek 10](#)) en de stichting ([Boek 11](#)).

Deel 4 regelt de herstructurering van vennootschappen (Boek 12), verenigingen en stichtingen ([Boek 13](#)) en de omzettingen ([Boek 14](#)).

Deel 5 gaat over rechtspersonen die worden beheerst door de Europese regelgeving: de Europese vennootschap (Boek 15), de Europese coöperatieve vennootschap (Boek 16), de Europese politieke partij en de Europese politieke stichting (Boek 17), en het Europees economisch samenwerkingsverband (Boek 18).

3. Bespreking van de boeken

A. BOEK 1 INLEIDENDE BEPALINGEN

Dit boek bevat voornamelijk een aantal gewijzigde definities, waaronder deze van vennootschap, vereniging en stichting, genoteerde vennootschap, inbreng, enz.

Nieuw criterium van onderscheid tussen vennootschappen enerzijds en verenigingen en stichtingen anderzijds

Door de wet van 11 augustus 2017 tot invoeging van Boek XX “Insolventie van ondernemingen” in het Wetboek van economisch recht en de wet van 15 april 2018 houdende hervorming van het ondernemingsrecht, zijn alle

vennootschappen, ongeacht of zij rechtspersoonlijkheid bezitten, alle verenigingen met rechtspersoonlijkheid en stichtingen voortaan ondernemingen. De notie daden van koophandel werd immers afgeschaft ten voordele van het ondernemingsbegrip. Er wordt dan ook geen onderscheid meer gemaakt tussen burgerlijke vennootschappen en handelsvennootschappen. Bijgevolg verdwijnt ook de categorie van de burgerlijke vennootschappen met handelsvorm. Al deze rechtspersonen vallen nu onder de bevoegdheid van de ondernemingsrechtbank.

Het al dan niet nastreven van winstuitkering, en niet de aard van de activiteiten, is voortaan het enige criterium van onderscheid. Zowel vennootschappen als verenigingen met rechtspersoonlijkheid en stichtingen zijn ondernemingen en mogen in de toekomst om het even welke (ondernemings)activiteit voeren, maar het is voor de vereniging en de stichting verboden de winst ("rechtstreekse of onrechtstreekse vermogensvoordelen") (art. 1:2 en 1:3) die zij maken uit te keren aan hun oprichters/stichters, in voorkomend geval leden, bestuurders, of enig ander persoon, behalve voor het in de statuten bepaald belangeloos doel.

Het uitkeringsverbod voor verenigingen en stichtingen wordt geëxpliciteerd door de definitie van onrechtstreekse uitkering (art. 1:4, eerste lid): *"alle verrichtingen die de activa van de vereniging of stichting doen dalen of de passiva doen stijgen zonder tegenprestatie ten voordele van de uitkerende organisatie of met een tegenprestatie die kennelijk te laag is in verhouding tot de waarde van haar prestatie."*

Om eventuele dubbelzinnigheden te vermijden en de eigenheid van de vereniging of stichting te bewaren, wordt verduidelijkt dat dit verbod niet belet dat de vereniging aan haar leden diensten zou verstrekken die onder haar voorwerp vallen en zich inschrijven in het kader van haar doel en dit zelfs kosteloos of voor een verlaagde prijs (art. 1:4, tweede lid).

Eénhoofdigheid

Onder het huidig recht wordt een vennootschap omschreven als een overeenkomst, wat veronderstelt dat zij minstens door twee personen wordt opgericht. Enkel de EBVBA vormt op deze verplichte meerhoofdigheid een uitzondering.

Ingevolge de hervorming wordt de vennootschap geherdefinieerd als een rechtshandeling door één of meer personen (art. 1:1), wat betekent dat vennootschappen met rechtspersoonlijkheid voortaan eenhoofdig kunnen worden opgericht. De maatschap (die een loutere overeenkomst en geen rechtspersoon is) en de coöperatieve vennootschap (die samenwerking onder

meerdere natuurlijke of rechtspersonen veronderstelt) moeten evenwel, gelet op hun aard, nog steeds meerhoofdig worden opgericht.

Ook de stichting kan voortaan éénhoofdig worden opgericht (art. 1:3).

Een vereniging moet daarentegen meerhoofdig worden opgericht en blijven tijdens haar ganse bestaan (art. 1:2), vermits zij een samenwerkingsverband tussen personen vormt.

Beperking van het aantal basisvormen (art. 1:5 tot 1:7)

Met de hervorming worden er voortaan slechts vier basisvennootschapsvormen door het nieuwe Wetboek beoogd. De maatschap wordt de enige personenvennootschap zonder rechtspersoonlijkheid. Een maatschap kan rechtspersoonlijkheid verkrijgen en dus een vennootschap onder firma (VOF) worden of, indien er stille vennoten zijn, een commanditaire vennootschap (CommV). Wat de kapitaalvennootschappen betreft, worden er drie behouden: de besloten vennootschap (BV), de naamloze vennootschap (NV) en de coöperatieve vennootschap (CV).

Op verenigingsvlak blijven de feitelijke vereniging als vereniging zonder rechtspersoonlijkheid en de vereniging zonder winstoogmerk (VZW) en de internationale vereniging zonder winstoogmerk (IVZW) als verenigingen met rechtspersoonlijkheid bestaan. Ook de twee types van stichtingen met rechtspersoonlijkheid, de private stichting (PS) en de stichting van openbaar nut (SON), behouden hun statuut.

De Europees rechtsvormen zijn de Europese vennootschap (SE), de Europese coöperatieve vennootschap (SCE), de Europese politieke partij (EUPP), de Europese politieke stichting (EUPS), en het Europees economisch samenwerkingsverband (EESV).

De volgende rechtsvormen verdwijnen aldus: de tijdelijke of stille vennootschap, de commanditaire vennootschap op aandelen (Comm.VA), de coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (CVOA), het Belgische economisch samenwerkingsverband (ESV), de landbouwvennootschap (LV), de eenpersoons besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (EBVBA) de starters- of S-BVBA, de vennootschap met sociaal oogmerk (VSO) en de Beroepsvereniging.

Maar er gebeurt een “inkanteling” van de Comm. VA in de NV en van de Beroepsvereniging in de VZW. Zowel de NV als de BV kunnen eenhoofdig worden opgericht. De VOF, Comm.V, BV en CV kunnen worden erkend als landbouwonderneming en de CV en de VSO als sociale onderneming.

Inbreng in nijverheid

De notie inbreng wordt gedefinieerd. De inbreng in geld is de inbreng van een geldsom. De inbreng in natura is de inbreng van enig ander lichamelijk of onlichamelijk goed. De inbreng in nijverheid is een verbintenis om arbeid of diensten te presteren en vormt een inbreng in natura (art. 1:8).

Nieuwe definitie van genoteerde vennootschap

De categorie van de “vennootschap die een openbaar beroep op het spaarwezen doet of heeft gedaan” wordt afgeschaft. De regels die voor deze “publieke” vennootschap gelden, zijn voortaan enkel op genoteerde vennootschappen toepasselijk.

Voortaan wordt de genoteerde vennootschap gedefinieerd als “*de vennootschap waarvan de aandelen, winstbewijzen of de certificaten die betrekking hebben op deze aandelen toegelaten zijn tot de verhandeling op een gereguleerde markt als bedoeld in artikel 3, 7°, van de wet van 21 november 2017 over de infrastructuur voor de markten voor financiële instrumenten en houdende omzetting van richtlijn 2014/65/EU.*” (art. 1:11), en niet langer in ruimere zin de effecten of financiële instrumenten. Dit is verantwoord omdat de aanvullende of afwijkende voorschriften voor genoteerde vennootschappen voornamelijk betrekking hebben op de *governance* (organisatie van het bestuur en de algemene vergadering, regels in het gebied van de uitgifte van nieuwe aandelen die vooral potentiële machtsverschuivingen of benadeling van minderheidsaandeelhouders viseren). De notering van louter schuldeffecten rechtvaardigt geen afwijkende governance-regelingen.

De Koning wordt gemachtigd om de regels voor genoteerde vennootschappen geheel of gedeeltelijk toepasselijk te maken op niet-gereguleerde markten. In deze machtiging wordt voorzien om een evenwicht te creëren tussen enerzijds het vermijden van onnodige administratieve lasten die bedrijven kunnen afschrikken om te kiezen voor een verhandeling van hun effecten via georganiseerde markten, en anderzijds de noodzaak alle betrokken partijen en vooral de investeerders te beschermen via wetgeving (in aanvulling op noterings- of verhandelingsvoorwaarden die de georganiseerde markt zelf oplegt).

Er wordt tevens rekening gehouden met een aantal regels van Europese oorsprong, die verplicht toepassing vinden op organisaties van openbaar belang ("OOB's") (art. 1:12), waaronder vennootschappen wier (converteerbare) obligaties of andere schuldeffecten zijn genoteerd. Waar nodig worden deze vennootschappen toegevoegd aan het toepassingsgebied van de betrokken regeling, via een afzonderlijke verwijzing naar specifiek dit type van OOB's.

Voor een regel van Belgische oorsprong, met name de gendervertegenwoordiging in de raad van bestuur of de raad van toezicht van een naamloze vennootschap is, met het oog op behoud van het status quo, dezelfde toevoeging gebeurd.

Definities van kleine VZW's en stichtingen en van microVZW's en –stichtingen

Naar aanleiding van de omzetting van de Boekhoudrichtlijn 2013/34/EU van 26 juni 2013 in de Belgische wetgeving wordt voor vennootschappen die hun boekjaar aanvangen na 31 december 2015 een onderscheid gemaakt tussen kleine vennootschappen die de jaarrekening kunnen neerleggen volgens het verkort schema en deze die de jaarrekening kunnen neerleggen volgens een microschemata. Voor een heel aantal vennootschappen betekende dit een vermindering van de administratieve jaarrekeningrechtelijke verplichtingen.

Het is de bedoeling van de wetgever om geen zwaardere jaarrekeningrechtelijke lasten op te leggen voor VZW's en stichtingen dan deze die gelden voor vennootschappen. Daartoe worden binnen de categorie van de kleine VZW's en kleine stichtingen microVZW's en microstichtingen gedefinieerd volgens dezelfde criteria wat betreft omvang als deze die gelden voor microvennootschappen (art. 1:28 tot 1:31). MicroVZW's en -stichtingen zullen dan een jaarrekening kunnen opstellen en neerleggen volgens een microschemata.

VZW's en stichtingen kunnen vandaag de dag er echter voor kiezen, wanneer ze bepaalde criteria niet overschrijden, om een vereenvoudigde boekhouding te voeren en een jaarrekening op te stellen en in te dienen volgens een vereenvoudigd model. Gelet op de doelstelling van de wetgever om geen administratieve lastenverzwaringen op te leggen aan de VZW's en stichtingen blijft deze mogelijkheid behouden zelfs indien de groottecriteria die gelden voor een microVZW of -stichting worden overschreden.

B. BOEK 2 BEPALINGEN GEMEENSCHAPPELIJK AAN ALLE RECHTSPERSONEN GEREGELD IN DIT WETBOEK

Boek 2 bevat bepalingen over de naam van de rechtspersoon, de oprichting en de openbaarmakingsformaliteiten, de nietigheid, het bestuur, de geschillenregeling, de ontbinding en de vereffening. Deze bepalingen zijn van toepassing op alle rechtspersonen, tenzij anders wordt aangegeven.

Ingevolge de integratie van het verenigings- en het vennootschapsrecht in één Wetboek zijn ook de regels van Boek 2 van toepassing op de verenigingen met rechtspersoonlijkheid en stichtingen, tenzij anders wordt aangegeven.

Verbintenissen in naam van een rechtspersoon in oprichting

Een rechtspersoon in oprichting kan verbintenissen aangaan in zijn naam overnemen voor zover hij binnen twee jaar na het ontstaan van de verbintenis rechtspersoonlijkheid verwierf en hij binnen een bepaalde termijn nadien de verbintenis heeft overgenomen. Voor vennootschappen betrof deze laatste termijn twee maanden, voor verenigingen en stichtingen zes maanden. Omwille van consistentie en uniformiteit moet voor alle rechtspersonen de verbintenis voortaan binnen drie maanden worden overgenomen (art. 2:2).

Naam en zetel van de rechtspersoon

De regel dat een rechtspersoon nauwkeurig moet aangeven waar zijn zetel is gevestigd en die voorheen was opgenomen in de openbaarmakingsformaliteiten, krijgt een afzonderlijke bepaling (art 2:3). Tevens wordt de wet in overeenstemming gebracht met de praktijk van verplaatsing van de zetel binnen eenzelfde taalgebied door het bestuursorgaan zonder tussenkomst van de algemene vergadering (art. 2:4).

De statuten van een rechtspersoon moeten voortaan het Gewest in de zin van artikel 3 van de Grondwet aangeven waarin de (statutaire) zetel van de vennootschap gevestigd is. Het is in tegenstelling tot wat geldt naar huidig recht niet langer verplicht het eigenlijke adres van de rechtspersoon in de statuten op te nemen. Op die manier kan de zetel van de vennootschap binnen België door het bestuursorgaan zonder statutenwijziging verplaatst worden. Indien de vennootschap haar adres vrijwillig in de statuten heeft opgenomen, of indien de zetel naar een ander Gewest verplaatst wordt, zal de zetelwijziging ertoe leiden dat de (bestaande) gegevens in de statuten niet langer correct zouden zijn, zodat een statutenwijziging zich toch opdringt. Maar de wet bepaalt voortaan uitdrukkelijk dat dergelijke statutenwijziging door het bestuur kan beslist worden.

Bij rechtspersonen waarbij de statuten authentiek vastgesteld moeten worden, zal een notaris moeten tussenkomen, en de statutenwijziging zal volgens de normale regels moeten worden openbaar gemaakt. De algemene vergadering moet evenwel slechts tussenkomen indien de statuten ten gevolge van de toepasselijke taalwetgeving in een andere taal gesteld moeten worden. Deze regel impliceert ook dat geen besluit van de algemene vergadering vereist is om de enkele reden dat het toepasselijke taalregime van de vennootschap wijzigt.

Oprichting en de openbaarmakingsformaliteiten

De openbaarmakingsformaliteiten worden geherfomuleerd (2:7 tot 2:29) maar blijven, behalve een afstemming tussen de verschillende rechtsvormen, inhoudelijk ongewijzigd.

Verder wordt er voor alle rechtspersonen een neerleggingstermijn van dertig dagen ingevoerd, hoewel verenigingen en stichtingen tot dusver geen neerleggingstermijn moeten naleven (art. 2:8 tot 2:11). Een VZW moet niet langer het gerechtelijk arrondissement van haar zetel vermelden in de statuten.

Ook tussen de verenigingen en stichtingen worden de regels meer op elkaar afgestemd. Zo bijvoorbeeld worden de nietigheidsgronden voor de IVZW en de stichting uitdrukkelijk in de wet opgenomen, naar analogie met de VZW.

Een belangrijke vernieuwing is de algemene regeling inzake de wijze waarop rechtspersonen communiceren met hun vennoten en leden (art. 2:31 en 2:32). De rechtspersoon kan een e-mailadres en/of een website opnemen in zijn statuten. Een genoteerde vennootschap is daartoe verplicht. Het bestuursorgaan kan deze gegevens in de statuten wijzigen, zelfs zonder notariële tussenkomst indien het daartoe statutair is gemachtigd. Omgekeerd kan ook elke vennoot, effectenhouder of lid van een rechtspersoon een e-mailadres meedelen waarop de vennootschap/rechtspersoon met hem kan communiceren. Ook bestuurders en commissarissen kunnen dit. Bij gebrek aan e-mailadres gebeurt alle communicatie per gewone post.

Omwille van de historische terminologische verwarring tussen de begrippen oprichtingsakte en statuten, wordt dit onderscheid doorheen het Wetboek uitgeklaard.

Er wordt voorzien in de oprichting van een openbaar raadpleegbaar elektronisch databanksysteem waarin de eerste versie en de latere coördinaties van de tekst van de statuten zullen worden neergelegd en bewaard (art. 2:7). Zolang deze

databank niet operationeel is, zal de neerlegging en bewaring van de tekst van de statuten behouden blijven ter griffie van de ondernemingsrechtbank.

Nietigheid van rechtspersonen, besluiten en stemmen

De regelgeving over de nietigheid werd herwerkt (art. 2:34 tot 2:48) en heeft betrekking op:

- de nietigheid van rechtspersonen, waarbij het huidige recht wordt hernomen.
- de nietigheid van besluiten, waarbij de regels van toepassing op een besluit van de algemene vergadering van een vennootschap worden uitgebreid naar alle besluiten van organen van rechtspersonen. Hierbij wordt, bij de nietigheid wegens vormgebreken in de wijze waarop het besluit tot stand komt, de beïnvloedingstest geherformuleerd.
- de nietigheid van stemmen, waarbij de ingevoerde regel in lijn ligt met de jurisprudentiële behandeling van een stem als een rechtshandeling die voor vernietiging vatbaar is.

De omschrijving van de personen die de vordering kunnen instellen wordt geherformuleerd door de schrapping van de vereiste om krachtens de wet of de statuten bij de werking van de rechtspersoon te zijn betrokken.

Bestuur – algemeen

De bevoegdheid van de algemene vergadering in alle rechtspersonen om te beslissen over de voorwaarden waaronder een bestuursmandaat wordt toegewezen, uitgeoefend en beëindigd, wordt uitdrukkelijk bevestigd in artikel 2:50.

De leden van een bestuursorgaan kunnen voortaan, voor alle zaken die de uitoefening van hun mandaat aangaan, woonplaats kiezen op de zetel van de vennootschap (art 2:54) en zo vermijden dat zij hun privéadres moeten prijsgeven.

Wanneer gewichtige en overeenstemmende feiten de continuïteit van de onderneming in het gedrang kunnen brengen, moet het bestuursorgaan beraadslagen over de maatregelen die moeten worden genomen om de continuïteit van de economische activiteit van de vennootschap voor een minimumduur van twaalf maanden te vrijwaren (art 2:52). Deze bepaling herneemt de algemene plicht van het bestuursorgaan uit artikel 138 van het Wetboek van vennootschappen.

De vaste vertegenwoordiger van een bestuurder-rechtspersoon moet een natuurlijke persoon zijn, en het is niet langer mogelijk dat een natuurlijke persoon zichzelf als het ware ontdubbelt door naast zelf als bestuurder te zetelen, ook nog als vaste vertegenwoordiger van een andere rechtspersoon te zetelen (art 2:55).

Bestuur – aansprakelijkheid

De aansprakelijkheid voor bestuursorganen en vereffenaars van rechtspersonen wordt niet langer per rechtsvorm maar op algemene wijze geregeld. Deze regeling betekent enerzijds dat enerzijds ook de feitelijke bestuurders aansprakelijk kunnen worden gesteld voor bestuursfouten en anderzijds hoofdelijkheid de regel wordt indien het bestuursorgaan collegiaal is, en in ieder geval geldt voor overtredingen van de bepalingen van het Wetboek en/of van de statuten. Voor fouten waaraan zij geen deel hebben gehad, zijn de bestuurders van hun aansprakelijkheid ontheven indien zij de beweerde fout aan de andere bestuurders, aan het bestuursorgaan of aan de raad van toezicht (in geval van dual bestuurs in de NV, zie verder) hebben gemeld (art 2:56).

Geïnspireerd op de aansprakelijkheidsbeperking voor de bedrijfsrevisor wordt het bedrag waarvoor een bestuurder aansprakelijk kan worden gesteld beperkt naargelang de omvang van de rechtspersoon waar de bestuurder een opdracht uitoefent (tussen de 125.000 en 12 miljoen EUR) (art 2:57). Hierbij wordt de regel ingevoerd dat de gemiddelde omzetcijfers en balanstotalen gemeten over drie boekjaren als uitgangspunt moeten worden genomen.

De aansprakelijkheidsbeperking geldt per feit of geheel van feiten ongeacht het aantal verweerders, eisers, vorderingen of grondslagen.

Deze beperking geldt o.m. niet in geval van lichte fout die eerder gewoonlijk dan toevallig voorkomt, van zware fout, en van bedrieglijk opzet. Bij de uitzonderingen op de aansprakelijkheidsbeperking wordt o.a. het geval toegevoegd waarin de vordering is gestoeld op een wettelijke bepaling die sociale zekerheidsinstanties specifiek heeft willen beschermen.

Als tegengewicht voor de beperking van het bedrag waarvoor een bestuurder aansprakelijk kan worden gesteld, worden contractuele of statutaire aansprakelijkheidsbeperkingen die verder gaan dan de wettelijke regeling verboden, evenals exoneratie- en vrijwaringsbedingen ten voordele van bestuurders aangegaan door de rechtspersoon of zijn dochtervennootschappen.

Geschillenregeling

De geschillenregeling is op heden van toepassing op BVBA's en NV's die geen beroep doen of gedaan hebben op het spaarwezen. Hoewel de regeling is opgenomen in Boek 2 Bepalingen gemeenschappelijk aan alle rechtspersonen, wordt zij enkel van toepassing op niet-genoteerde BV's en NV's (art 2:60).

De wijzigingen aangebracht aan de geschillenregeling komen tegemoet aan de noden uit de praktijk. Zo bijvoorbeeld wordt de bevoegdheid van de voorzitter uitgebreid om hem uit proceseconomische overwegingen in staat te stellen geschillen op te lossen die met de uitsluiting of uittreding nauw samenhangen, en worden lang aanslepende onzekerheden over de waardering van de over te dragen aandelen, verduidelijkt.

De voorzitter kan alle samenhangende geschillen beslechten over de financiële betrekkingen tussen de partijen en de vennootschap of met haar verbonden vennootschappen of personen, met name geschillen betreffende leningen, rekeningen-courant en zekerheden en over niet-concurrentiebedingen (art 2:62)

De voorzitter moet contractuele of statutaire bepalingen over de vaststelling van de waarde respecteren indien deze bepalingen specifiek voorgeschreven zijn voor het geval van uittredingen of uitsluitingen deze geen aanleiding geven tot een kennelijk onredelijke prijs (art 2:67). De peildatum bij de prijsbepaling is in principe het ogenblik van de uitspraak maar relevante omstandigheden kunnen aanleiding geven tot prijsverhoging of -vermindering. De voorzitter kan ook gedaagden ontheffen van persoonlijke en zakelijke zekerheden gesteld ten voordele van de vennootschap.

Ontbinding en vereffening

De procedurebepalingen inzake ontbinding en vereffening (art. 2:70 tot 2:141) worden didactischer geordend, terwijl de ontbindingsgronden apart in de boeken gewijd aan de specifieke rechtsvormen worden geregeld. De definitie van wettige redenen die voorkomt in artikel 4:17, tweede paragraaf, wordt hernomen in artikel 2:73, tweede lid, zodoende dat ze van toepassing is op alle vennootschappen: *“Er zijn niet alleen wettige redenen wanneer een aandeelhouder of vennoot zijn verplichtingen in grove mate verzuimt of wanneer een kwaal het hem onmogelijk maakt om ze uit te voeren, maar ook in alle andere gevallen die de normale voortzetting van de zaken van de vennootschap onmogelijk maken, zoals de diepgaande en blijvende onenigheid tussen de aandeelhouders of vennoten.”*

Nieuwe structuur

Vooreerst wordt de structuur van het hoofdstuk 1 “Ontbinding en vereffening van vennootschappen” (artikelen 2:70 tot 2:108) (met rechtspersoonlijkheid) verbeterd. Na de ontbinding verloopt het levenseinde volgens volgende structuur:

- Ontbinding zonder vereffening (fusie en splitsing);
- Ontbinding met onmiddellijke sluiting van de vereffening zonder benoeming of aanwijzing van één of meerdere vereffenaars (procedure in één akte en gerechtelijke ontbinding met onmiddellijke sluiting); en
- Ontbinding met vereffening door één of meerdere vereffenaars (gewone vrijwillige ontbinding, ontbinding van rechtswege en gerechtelijke ontbinding met aanwijzing van vereffenaars).

De procedure in één akte en de gerechtelijke ontbinding met onmiddellijke sluiting worden niet als een ontbinding zonder vereffening beschouwd. Bij onmiddellijke sluiting van de vereffening is het de bedoeling dat de rechtsgevolgen na de vereffening erop van toepassing zijn; in het bijzonder de onderafdeling van de sluiting en heropening van de vereffening.

Afdeling 1 beperkt zich tot de ontbinding van vennootschappen. Het wordt mogelijk om verzet aan te tekenen tegen een vonnis dat de gerechtelijke ontbinding uitspreekt.

In afdeling 2 “Vereffening van vennootschappen” wordt de structuur verder onderverdeeld.

Onderafdeling 1 bevat de “algemene bepalingen”. Vervolgens wordt een onderafdeling 2 ingevoegd die de wijze van “Onmiddellijke sluiting van de vereffening” omvat. Het gaat om de ontbinding en de sluiting van de vereffening in één akte (art. 2:80) en de gerechtelijke ontbinding zonder aanwijzing van vereffenaars waardoor de ontbinding en de onmiddellijke sluiting van de vereffening door de rechtbank wordt uitgesproken (art. 2:81).

Onderafdeling 3 handelt over de “vereffening met één of meerdere vereffenaars”. In het voorgestelde artikel 2:78 worden de bepalingen opgenomen die gelden ongeacht de wijze van ontbinding (vrijwillig, van rechtswege of gerechtelijk). Artikel 2:83 en 2:84 handelen over de benoeming van de vereffenaars door de algemene vergadering. Artikel 2:85 handelt over de aanwijzing van één of meerdere vereffenaars in geval van een gerechtelijke vereffening. Artikel 2:86 voorziet dat ieder belanghebbende de vervanging van één of meerdere vereffenaars kan vorderen wegens wettige redenen. Deze bepaling is zowel van

toepassing wanneer de vereffenaars zijn benoemd als aangewezen door de rechtbank.

Onderafdeling 4 regelt de bevoegdheden van de vereffenaar als orgaan ongeacht of het gaat om een alleenhandelend vereffenaar of om een college van vereffenaars. Dit wordt duidelijker verwoord door systematisch te spreken over “de vereffenaar” waar het orgaan wordt bedoeld. Indien verwezen wordt naar “een vereffenaar” of “vereffenaars” dan gaat het over de personen benoemd of aangewezen als vereffenaar.

Onderafdeling 5 regelt de bevoegdheden en vertegenwoordigingsbevoegdheid van de individuele personen van een college van vereffenaars.

Onderafdeling 6 bevat de verrichtingen van de vereffening.

Onderafdeling 7 wordt beperkt tot de bepalingen die betrekking hebben op de sluiting van de vereffening. De vereffenaar brengt verslag uit aan de algemene vergadering (art. 2:100) of de rechtbank (art. 2:101). De sluiting van de vereffening wordt bekend gemaakt (art. 2:102) en de stukken worden opgenomen in het ondernemingsdossier (art. 2:103). Artikel 2:104 regelt de vermogensrechtelijke gevolgen van de sluiting van de vereffening ongeachte de wijze van ontbinding. Ook bij een gerechtelijke ontbinding worden op het tijdstip van de sluiting van de vereffening de vennoten en aandeelhouders van rechtswege onverdeelde eigenaar van de (vergeten) vermogensbestanddelen van de vennootschap. De bijzondere aansprakelijkheidsgrond in artikel 2:104, § 3 wordt daarom ook van toepassing op een gerechtelijke ontbinding met onmiddellijke sluiting van de vereffening, zonder dat een vereffenaar werd aangewezen.

Onderafdeling 8 handelt over de heropening van de vereffening. Volgens het nieuwe voorgestelde artikel 2:105 zullen onbetaalde schuldeisers de heropening van de (deficitaire) vereffening kunnen vorderen indien de waarde van de vergeten activa de vermoedelijke kosten overtreft. Omdat alle bepalingen van dit hoofdstuk van toepassing zijn op de heropende vereffening is er geen reden om afzonderlijke afwijkende regels te behouden bij een gerechtelijke vereffening. Uiteraard zal een afgesloten vereffening na een gerechtelijke ontbinding terug verlopen volgens de regels van een gerechtelijke vereffening.

Voornaamste inhoudelijke wijzigingen

Alleen bij deficitaire vereffeningen moet de benoeming van de vereffenaar worden onderworpen aan de bevestiging of homologatie door de rechtbank.

De procedure van ontbinding en vereffening in één akte wordt uitgebreid tot schulden die niet werden terugbetaald en waarvoor evenmin een voldoende bedrag werd geconsigneerd, op voorwaarde dat de onbetaalde schuldeisers daarmee instemmen (art 2:80).

Ook VZW's en IVZW's kunnen voortaan gebruik maken van de ontbinding en vereffening in één akte (art 2:135).

Ingeval van een vrijwillige ontbinding van een VZW of IVZW die een commissaris moeten aanstellen, controleert laatstgenoemde de staat van de activa en passiva en vermeldt of deze een getrouw beeld geeft van de toestand (art 2:110).

Bij de beëindiging van de vereffening van een VZW of IVZW leggen de vereffenaars op de zetel van de vereniging een cijfermatig verslag over de vereffening neer, houdende de vereffeningssrekeningen, samen met de stukken tot staving. In voorkomend geval worden deze documenten gecontroleerd door de commissaris. Als er geen commissaris is, beschikken de leden over een individueel onderzoeksrecht, waarbij zij zich kunnen laten bijstaan door een bedrijfsrevisor of externe accountant (art. 2:134).

Met betrekking tot de rechten van de vennoten m.b.t. het "vergeten actief", en van hun aansprakelijkheid m.b.t. het "vergeten passief" wordt er uitdrukkelijk bepaald dat actieve vermogensbestanddelen die bij de afsluiting van de vereffening over het hoofd werden gezien, van rechtswege in onverdeelde toebereiden aan de aandeelhouders of vennoten.

Indien de vereffening met een tekort werd afgesloten en na de sluiting van de vereffening blijkt dat een of meer activa werden vergeten, kan elke onbetaalde schuldeiser de heropening van de vereffening voor de rechtbank vorderen. De vordering wordt ingesteld tegen de laatst in functie zijnde vereffenaar. In geval van heropening verkrijgt de vennootschap opnieuw rechtspersoonlijkheid en wordt zij van rechtswege eigenaar van het vergeten actiefbestanddeel. Als gevolg van de heropening van de vereffening verkrijgt de laatst in functie zijnde vereffenaar in beginsel opnieuw deze hoedanigheid, doch de rechtbank kan een andere vereffenaar aanstellen.

C. BOEK 3 DE JAARREKENING

Dit boek herneemt het jaarrekeningenrecht van vennootschappen (art. 92 tot 129 W. Venn.), verenigingen en stichtingen (art. 17, 37 en 53 W. 27 juni 1921).

Het CBN-advies 2014/4 “Correctie van de jaarrekening” wordt wettelijk verankerd in artikel 3:19: het bestuur kan een louter evidente, materiële fout zelf rechtzetten; wanneer de jaarrekening geen getrouw beeld geeft, dient de correctie door de algemene vergadering te worden goedgekeurd.

Een VZW of stichting die een jaarrekening opmaakt volgens het vereenvoudigd model doet een opgave van het totaal van haar bezittingen en van haar schulden. Bij het gebruik van het vereenvoudigd model is geen sprake van dubbel boekhouden en bijgevolg zal het totaal van de bezittingen slechts in zeer uitzonderlijke gevallen in balans zijn met het totaal van de schulden. Om die reden wordt niet langer verwezen naar het balanstotaal maar wordt verwezen naar het totaal van de bezittingen en het totaal van de schulden.

Met het oog op de professionalisering van de sector wordt een jaarverslag opgelegd aan de andere dan kleine verenigingen en stichtingen (art. 3:48 en 3:52).

In hetzelfde boek staan de bepalingen inzake de wettelijke controle evenals het statuut en de opdracht van de commissaris. De artikelen 16/1-16/3, 130-167 en 170-171 van het Wetboek van vennootschappen worden integraal hernomen, behoudens de ontdebbling in artikel 140/1 van het Wetboek van vennootschappen van artikel 24 van de wet van 7 december 2016 (aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor) is niet hernomen.

In artikel 3:94 blijft de niet-naleving van de *cooling-off* periode van de uittredende commissaris, niet-naleving van de bepalingen inzake de bezoldiging van de commissaris het en het feit van het verhinderen dat de commissaris zijn controleopdracht uitvoert, strafrechtelijk beteugeld (art. 170 W. Venn. / 3:96 WVV).

Ook de continuïteitsformuleringen van artikelen 96, § 1, 6° (jaarverslag) en 138 van het Wetboek van vennootschappen (waarschuwingsprocedure) werden overgenomen in de artikelen 3:6 en 3:69, behoudens het aligneren van de terminologie van artikel 3:67 op deze van artikel XX. 23, § 3 van het Wetboek van economisch recht (oud art. 10 WCO).

D. BOEK 4 DE MAATSCHAP, DE VENNOOTSCHAP ONDER FIRMA EN DE COMMANDITAIRE VENNOOTSCHAP

Dit boek bevat de regels voor de nog resterende vennootschapsvormen waarin de vennoten onbeperkt aansprakelijk zijn voor de verbintenissen van de vennootschap. De maatschap wordt als enige vennootschapsvorm zonder

rechtspersoonlijkheid behouden. Zij omvat in wezen ook de stille en tijdelijke maatschap.

De maatschap is stil wanneer wordt overeengekomen dat ze wordt bestuurd door een of meerdere zaakvoerders die al dan niet vennoot zijn en in eigen naam handelen. Een maatschap kan tijdelijk zijn, bijvoorbeeld om een bepaalde werf te realiseren. De stille vennootschap en tijdelijke handelsvennootschap verdwijnen als aparte rechtsvormen, maar kunnen zij blijven voortbestaan als stille en tijdelijke maatschap.

De VOF en de CommV zijn varianten op de maatschap. De VOF is een maatschap met rechtspersoonlijkheid. De CommV is een maatschap met rechtspersoonlijkheid met minstens één stille vennoot

Het leeuwenbeding wordt afgezwakt: enkel het toekennen van de hele winst aan één vennoot is nietig, tenzij de overeenkomst anders kan worden gekwalificeerd. Het beding waarbij de ingebrachte gelden of goederen worden vrijgesteld van elke bijdrage in het verlies wordt geschrapt (art. 4:2).

Het begrip vennootschapsvermogen van de maatschap wordt verduidelijkt: dat vermogen is een doelvermogen waarop de vennoten geen rechten mogen uitoefenen die strijdig zijn met zijn bestemming (art. 4:13). De schuldeisers van de vennootschap kunnen verhaal uitoefenen op het volledige vennootschapsvermogen en ten aanzien van deze schuldeisers zijn de vennoten persoonlijk en hoofdelijk gehouden met hun eigen vermogen (art. 4:14). De persoonlijke schuldeisers van een vennoot wiens schuldvordering vreemd is van de vennootschapsactiviteit kunnen enkel verhaal uitoefenen op het aandeel van die vennoot en op de winsten die hem zijn uitgekeerd (art. 4:15).

E. BOEK 5 DE BESLOTEN VENNOOTSCHAP

Dit boek vormt het belangrijkste aspect van de vennootschapshervorming en kadert in de flexibilisering. Een aantal dwingende regels en strafbepalingen in de BV worden verminderd en sommigen suppletief gemaakt (bv. aandelenoverdrachten). Er geldt een standaard (“*default*”) regeling ingeval de statuten een bepaalde materie niet hebben geregeld.

De BV zal – ondanks haar benaming BESLOTEN vennootschap – voortaan haar aandelen op een gereglementeerde markt kunnen noteren. In dat geval zal deze BV evenwel op het gebied van organisatie van het bestuur en de algemene

vergadering *grosso modo* aan dezelfde regels als een genoteerde NV worden onderworpen (art. 5:2).

De terminologie wordt aangepast: in de BV spreekt men voortaan ook van aandeelhouders en bestuurders en dus niet langer van vennoten en zaakvoerders.

Afschaffing kapitaalconcept - gevolgen

De BV is een kapitaallose vennootschap. Het begrip kapitaal en de daarmee verbonden regelgeving zijn geschrapt en de bescherming van aandeelhouders en schuldeisers wordt door andere bepalingen geregeld.

De afschaffing van het kapitaal heeft de volgende gevolgen.

De vereiste van een toereikend aanvangsvermogen in het licht van de voorgenomen bedrijvigheid wordt ingevoerd (art. 5:3). De inbrengen van de aandeelhouders vormen, samen met de reserves en de overgedragen winsten, het eigen vermogen van de BV, wat het werkelijke beschermingskussen voor de schuldeisers vormt.

Het financieel plan wordt een accurater instrument bij de beoordeling van de oprichtersaansprakelijkheid en heeft voortaan een wettelijk voorgeschreven minimuminhoud (art 5:4): een overzicht van alle financieringsbronnen, een openingsbalans (opgesteld volgens het schema van de microvennootschappen), geprojecteerde balans- en resultatenrekening na 12 en 24 maanden (eveneens opgesteld volgens het schema van de microvennootschappen), een begroting van de verwachte inkomsten en uitgaven voor minstens 2 jaar en een beschrijving van de gehanteerde hypothesen bij het schatten van de verwachte omzet en rentabiliteit. De tussenkomst van een economische beroepsbeoefenaar bij de opmaak van een financieel plan is niet verplicht gemaakt. Indien een externe deskundige bijstand verleent, wordt zijn naam erin vermeld.

Zoals voorheen kunnen oprichters geheel of gedeeltelijk aansprakelijk worden gesteld voor de verbintenissen van de vennootschap indien het aanvangsvermogen kennelijk ontoereikend blijkt te zijn (art. 5:16).

Het principe van de volledige plaatsing van aandelen (art. 5:5) en de verboden voor de vennootschap om op haar eigen aandelen in te schrijven en voor haar dochtervennootschappen om in te schrijven op aandelen van de moedervennootschap (art.5:6) blijven gehandhaafd. Hetzelfde geldt voor de regelgeving inzake de storting van de inbrengen (art. 5:8 tot 5:10, en art. 5:132).

Het regime van de revisorale controle van inbrengen in natura (art. 5:7 en art. 5:133) blijft bestaan. De verrichtingen bij een inbreng in natura worden wel omgedraaid en in lijn gebracht met de praktijk: de oprichters stellen eerst een verslag op dat een beschrijving en waardering van de inbrengen in natura bevat. Daarna beoordeelt de bedrijfsrevisor de waardering van de oprichters. Verder moet het verslag van de oprichters in voorkomend geval aangeven waarom het afwijkt van de waardering door de bedrijfsrevisor. De afschaffing van het kapitaal en bijgevolg ook van het concept kapitaalvertegenwoordigende waarde, brengt met zich mee dat de taak van de commissaris of de bedrijfsrevisor enigszins anders geformuleerd moest worden.

De quasi-inbrengcontrole wordt evenwel afgeschaft om reden dat de regels inzake belangenconflicten ter zake de nodige garanties bieden.

Een nettoactief- en liquiditeitstest (art. 5:142 en 5:143) wordt ingevoerd: naast de doorlopende verplichting voor het bestuursorgaan om de financiële situatie van de vennootschap op te volgen of minstens ervoor te zorgen dat de nodige mechanismen daartoe aanwezig zijn, mag de algemene vergadering tot geen enkele uitkering – dividend, tantième, interimdividend, verkrijging van eigen aandelen, enz. – beslissen indien deze tot gevolg heeft dat het nettoactief negatief wordt (nettoactiefstest) en bovendien heeft het besluit van de algemene vergadering slechts uitwerking nadat het bestuursorgaan heeft vastgesteld dat de uitkering niet tot gevolg heeft dat de vennootschap haar opeisbare schulden gedurende een periode van minstens twaalf maanden niet meer zou kunnen aflossen (liquiditeitstest).

In de BV's waar er een commissaris is aangesteld, dient deze twee beoordelingen te maken: enerzijds de beoordeling van de staat van activa en passiva op grond waarvan het nettoactief wordt bepaald en anderzijds de beoordeling van de historische en prospectieve boekhoudkundige en financiële gegevens in het verslag van het bestuursorgaan.

De niet-naleving van de wettelijke verplichtingen inzake winstuitkeringen leidt tot hoofdelijke aansprakelijkheid voor (feitelijke) bestuurders. Daarenboven kunnen ten onrechte gedane uitkeringen van de begunstigten worden teruggevorderd, ongeacht hun goede of kwade trouw (art. 5:144).

De rechten verbonden aan aandelen worden voortaan conventioneel of statutair bepaald, en niet langer door hun kapitaalvertegenwoordigende waarde. Zo wordt het mogelijk om aandelen met meervoudig stemrecht uit te geven. De regel van "één aandeel, één stem" wordt een regel van suppletief recht.

De situatie wordt geregeld waarbij de inbrenger van nijverheid – vorm van inbreng in natura – de beloofde prestatie niet volledig kan leveren. In geval van overlijden, onbekwaamheid of enige andere vreemde oorzaak waardoor de schuldenaar van een inbreng in nijverheid definitief in de onmogelijkheid verkeert om zijn verbintenissen na te komen, komen de aandelen die hem zijn uitgereikt tegen zijn inbreng te vervallen. Zij geven dan enkel *prorata temporis* recht op een eventueel dividend met betrekking tot het lopende boekjaar. Wanneer de schuldenaar van een inbreng in nijverheid wegens een vreemde oorzaak tijdelijk in de onmogelijkheid verkeert om zijn verbintenissen na te komen gedurende een periode van meer dan drie maanden, worden de maatschappelijke rechten die zijn verbonden aan de aandelen die hem zijn uitgereikt tegen zijn inbreng opgeschort voor de hele duur van die onmogelijkheid die deze periode van drie maanden overstijgt (art. 5:10).

De onder het Wetboek van vennootschappen bestaande verplichting om bij oprichting en uitgifte van nieuwe aandelen de inbrengen in geld op een bijzondere rekening bij een kredietinstelling te storten (het bankattest), blijft behouden (art. 5:9 en 5:132).

Uitgifte van effecten door de BV

Evenmin zoals voor de NV geldt er een beperking of *numerus clausus* van effecten die de BV mag uitgeven (art. 5:18). Alleen de door of krachtens de wet verboden effecten mogen niet worden uitgegeven.

Elk aandeel kan enkel worden uitgegeven tegen een inbreng (art. 5:40), moet delen in de winst en/of in het vereffeningssaldo, maar de statuten kunnen afwijken van de suppletieve regels volgens welke elk aandeel recht geeft op een gelijk aandeel in de winst en van het vereffeningssaldo (art. 5:41) en aan elk aandeel is één stem verbonden (art. 5:42). Stemrechten kunnen enkel aan aandelen worden verbonden (art. 5:41).

Voortaan mag de BV dus ook aandelen met meervoudig stemrecht, aandelen met of zonder stemrecht, aandelen vertegenwoordigende certificaten, obligaties, inschrijvingsrechten (de nieuwe naam voor warrants) of converteerbare obligaties uitgeven (art. 5:40 tot 5:60).

Ingeval van uitgifte van converteerbare obligaties en inschrijvingsrechten is een uitgifteverslag van het bestuursorgaan vereist, waarvan er geen afstand kan worden gedaan en desgevallend ook niet van het commissarisverslag waarin deze beoordeelt of de in het verslag van het bestuursorgaan opgenomen financiële en boekhoudkundige gegevens in alle van materieel belang zijnde opzichten getrouw

en voldoende zijn om de algemene vergadering die over het voorstel moet stemmen, voor te lichten (art. 5:122).

Voortaan kunnen ook stemrechtloze aandelen met of zonder preferent dividend worden uitgegeven. Winstbewijzen hebben evenwel geen nut in de BV waar er geen van andere eigenvermogensposten te onderscheiden kapitaal meer is. In algemene termen wordt gedefinieerd wanneer er sprake is van soortvorming: met name wanneer aan één of een reeks aandelen of winstbewijzen, in vergelijking tot de bestaande aandelen, andere rechten worden toegekend. De rechtsgeldigheid van eeuwigdurende obligaties wordt bevestigd.

De regels over effecten op naam en gedematerialiseerde effecten in de BV werden herhaald (art. 5:40 tot 5:60).

Een nieuwigheid is dat ingeval van wijziging van soortrechten het bestuursorgaan de voorgestelde wijzigingen en de gevolgen daarvan op de rechten van de bestaande soorten verantwoordt. Als aan het verslag van het bestuursorgaan ook financiële en boekhoudkundige gegevens ten grondslag liggen, beoordeelt de commissaris – of als er geen commissaris is, een bedrijfsrevisor of een externe accountant aangewezen door het bestuursorgaan – of de in het verslag van het bestuursorgaan opgenomen financiële en boekhoudkundige gegevens in alle van materieel belang zijnde opzichten getrouw en voldoende zijn om de algemene vergadering die over het voorstel moet stemmen voor te lichte (art 5:102).

Overdracht van aandelen

Net zoals in de NV kan in de BV de overdraagbaarheid van aandelen voortaan volledig vrij worden geregeld, waarbij de oude regel in verband met overdrachtsbeperkingen als suppletieve regeling geldt (art. 5:63). Voortaan bepaalt, zowel voor de BV als de NV, een dwingende regel dat bij overdracht van een niet-volgestort aandeel zowel de overdrager als alle (opeenvolgende) overnemers hoofdelijk aansprakelijk zijn, zowel tegenover de vennootschap als tegenover derden, voor de volstorting van het aandeel. In geval van opeenvolgende overdrachten zijn alle overnemers hoofdelijk gehouden.

Nu de aandelen van een BV voortaan ook volledig vrij overdraagbaar kunnen zijn, is er nood aan een regeling die analoog is aan die bij de NV wat de mogelijkheid betreft om in aandeelhoudersovereenkomsten overdrachtsbeperkingen aan die vrije overdracht aan te brengen. Om geldig te zijn, moeten zulke beperkingen aan grenzen worden onderworpen.

Bestuur – Mogelijkheid van invoering van een dagelijks bestuur

Het bestuur van de BV kan verschillende vormen aannemen met uitzondering van het duaal systeem met een raad van toezicht dat enkel voorbehouden is voor de NV: één of meerdere bestuurders, natuurlijke of rechtspersonen, die individueel bevoegd zijn of een college vormen. De algemene vergadering kan bestuurders voor een beperkte of onbeperkte duurtijd benoemen. Zoals vandaag het geval is, kan een statutaire bestuurder, behoudens wettige reden, slechts mits een statutenwijziging worden ontslagen. Niet-statutaire bestuurders zijn in beginsel *ad nutum* opzegbaar. Het beginsel van de *ad nutum*-opzegbaarheid kan in de statuten of in het benoemingsbesluit worden uitgesloten. De statuten kunnen een opzeggingstermijn opleggen of een opzeggingsvergoeding toekennen. De algemene vergadering kan in alle gevallen een bestuurder om wettige reden, zonder opzeggingstermijn of -vergoeding, ontslaan ook al is hij statutair benoemd (art. 5:70).

Bestuurders in een BV kunnen hun mandaat enkel in een zelfstandigenstatuut uitoefenen.

Indien de BV opteert voor een college, bestaat zoals in de NV de mogelijkheid van coöptatie van bestuurders (art 5:71) en van schriftelijke beraadslaging mits unanimitéit (art. 5:75).

De artikelen 5:76 tot 5:78 verduidelijken hoe de belangenconflictregering moet worden toegepast in elk van de mogelijke bestuursvormen van de BV. Voortaan geldt in de BV een onthoudingsplicht voor de geconflicteerde bestuurder. Bovendien wordt de lasthebber *ad hoc* afgeschaft: heeft de enige bestuurder, of hebben alle bestuurders een belangenconflict, dan wordt de beslissing of de verrichting voorgelegd aan de algemene vergadering.

Ingeval de BV een commissaris heeft benoemd, beoordeelt deze, in een afzonderlijke sectie, de vermogensrechtelijke gevolgen voor de vennootschap van de besluiten van het bestuursorgaan of de algemene vergadering, zoals omschreven in de notulen of het verslag, waarvoor er strijdige belangen bestaan (art 5:77).

Ook in de BV wordt de statutaire mogelijkheid geboden een orgaan van dagelijks bestuur (zoals gedefinieerd in de NV) in te stellen (art. 5:79). De BV kan, net als de NV, het dagelijks bestuur opdragen aan een of meerdere personen die elk alleen of als college optreden. Er wordt ook verduidelijkt dat het bestuursorgaan toezicht houdt op het orgaan van dagelijks bestuur, waarbij beide organen weliswaar concurrerend bevoegd blijven.

Algemene vergadering

Er worden een aantal regels inzake het houden van de algemene vergadering geherformuleerd. Aan aandelen die tenminste 1/10 van het totaal aantal uitgegeven aandelen vertegenwoordigen, wordt het recht verbonden om een algemene vergadering bijeen te roepen en punten op de agenda te brengen (art. 5:83). Houders van gewone obligaties mogen niet langer deelnemen aan de algemene vergadering van de aandeelhouders (art. 5:86).

Vennootschapsvermogen - instandhouding

Zoals thans in de BVBA het geval is bij een kapitaalverhoging, vereist ook de uitgifte van nieuwe aandelen in de BV een statutenwijziging – besluit bij gewone meerderheid van de algemene vergadering en tussenkomst van een notaris (art. 5:120) –, behoudens bijkomende inbrengen zonder uitgifte van nieuwe aandelen.

In geval van uitgifte van aandelen moet het bestuursorgaan een schriftelijk verslag opstellen dat in het bijzonder de uitgifteprijs verantwoordt en de gevolgen van de uitgifte voor de vermogens- en lidmaatschapsrechten van de aandeelhouders beschrijft. In vennootschappen waar er een commissaris is benoemd, moet deze een bijzonder verslag opstellen. De algemene vergadering waarop alle aandeelhouders aanwezig of vertegenwoordigd zijn, kan door een eenparige besluit van deze verslagen afstand doen, voor zover er geen inbreng in natura plaatsvindt (art. 5:121). Het commissarisverslag over de inbreng in natura en het verslag over de uitgifteprijs kunnen één enkel verslag (document) vormen.

Het voorkeurrecht kan worden opgeheven of beperkt door de algemene vergadering, mits het bestuursorgaan en, in voorkomend geval, de commissaris – bij gebrek daaraan de bedrijfsrevisor of externe accountant aangewezen door het bestuursorgaan – beoordeelt of de in het verslag van het bestuursorgaan opgenomen financiële en boekhoudkundige gegevens in alle van materieel belang zijnde opzichten getrouw en voldoende zijn om de algemene vergadering die over het voorstel moet stemmen voor te lichten (art. 5:130).

Wanneer het voorkeurrecht wordt beperkt of opgeheven ten gunste van een of meer bepaalde personen, verantwoordt het bestuursorgaan de verrichting en de uitgifteprijs omstandig in het vennootschapsbelang. De commissaris verstrekt een omstandige beoordeling over de verantwoording van de uitgifteprijs. Als er geen commissaris is, wordt deze beoordeling verstrekt door een bedrijfsrevisor of een externe accountant aangewezen door het bestuursorgaan (art. 5:131).

De mogelijkheid bestaat voortaan om statutair aan het bestuursorgaan de bevoegdheid te delegeren om over te gaan tot uitkeringen uit de winst van het lopende boekjaar of uit de winst van het voorgaande boekjaar zolang de jaarrekening van dat boekjaar nog niet is goedgekeurd, en uit de overgedragen winsten, naar analogie met de regeling van de interimdividenden in de NV (art. 5:141). De verkrijging van eigen aandelen en certificaten wordt vereenvoudigd en aangepast aan de afschaffing van het kapitaalbegrip, maar het principe dat het voor de verkrijging uitgetrokken bedrag voor uitkering vatbaar moet zijn, de verrichting enkel betrekking mag hebben op volgestorte aandelen en van het principe van gelijke behandeling van alle aandeelhouders enkel met eenparigheid kan worden afgeweken, blijft behouden (art. 5:145 tot 5:151). De regel dat slechts 20 % van de aandelen (of het kapitaal) mag worden ingekocht, wordt afgeschaft. Het stelsel voor de financiering van de verkrijging van aandelen in de vennootschap door derden wordt vereenvoudigd: deze verrichting mag slechts geschieden met middelen die voor uitkering vatbaar zijn en wordt aangevuld met een verplichting om een onbeschikbare reserve aan te leggen voor het bedrag van de financiële bijstand (art. 5:152). In alle deze gevallen dienen de uitkeringen aan de dubbele uitkeringstest – nettoactief- en liquiditeitstest – van de artikelen 5:142 en 5:143 te worden onderworpen.

De procedure voorzien in artikel 332 W. Venn. blijft behouden maar wordt aangepast in functie van het verdwijnen van het kapitaalconcept en op een aantal punten verbeterd (art. 5:153). Naar analogie met de regels inzake uitkeringen aan de aandeelhouders is deze gestoeld op twee alternatieve aanknopingspunten: het bestuursorgaan moet de algemene vergadering bijeenroepen binnen de twee maanden nadat het heeft vastgesteld dat: 1) het netto-actief negatief is of dreigt te worden; of 2) er een liquiditeitsbedreiging is. Er dient geen permanente bewaking van de toepasselijke criteria te gebeuren, maar slechts een toetsing naar aanleiding van de redactie van de jaarrekening of een eventuele tussentijdse staat van activa en passiva. Het bestuursorgaan is slechts ten vroegste één jaar later ertoe gehouden de algemene vergadering om dezelfde reden opnieuw bijeen te roepen.

Bevoegdheidsdelegatie aan het bestuursorgaan voor uitgifte van nieuwe aandelen

Ook voor de BV wordt een facultatieve bevoegdheidsdelegatie aan het bestuursorgaan tot uitgifte van nieuwe aandelen ingevoerd (art. 5:134), naar analogie met het toegestaan kapitaal in de NV. Om in de BV een gelijkaardige flexibiliteit als in de CV mogelijk te maken, kan in de statuten worden bepaald dat de uitgiftes door het bestuursorgaan slechts éénmaal per jaar notarieel vastgesteld moeten worden (art. 5:137).

Uittreding en uitsluiting lastens het vennootschapsvermogen

In de BV wordt voortaan in een regeling inzake uittreding en uitsluiting voorzien opdat deze rechtsvorm voor vrije beroepers even bruikbaar wordt zoals thans reeds het geval is in de CV, aangezien laatstgenoemde vennootschap voortaan wordt voorbehouden aan de werkelijke coöperaties voorzien in de wet (art. 5:154 tot 5:156).

F. BOEK 6 DE COÖPERatieve VENNOOTSCHAP

De CV is enkel voorbehouden aan vennootschappen die in de geest van de coöperatieve gedachte werken zoals omschreven in de zeven algemeen erkende een aanvaarde beginselen van de *International Cooperative Alliance* (ICA):

1. Vrijwillig en open lidmaatschap
2. Democratische controle door de leden
3. Economische participatie door de leden
4. Autonomie en onafhankelijkheid
5. Onderwijs, vorming en informatieverstrekking
6. Samenwerking tussen coöperaties
7. Aandacht voor de gemeenschap

Bijgevolg zal dit de verplichte omzetting met zich meebrengen van heel wat CVBA's (ook van vrije beroepers) naar BV.

Voor de omschrijving van de coöperatieve vennootschap wordt aansluiting gezocht bij de Europese definitie van de Europese coöperatieve vennootschap (SCE). Als voornaamste doel heeft zij aan de behoeften van haar aandeelhouders te voldoen en/of hun economische en sociale activiteiten te ontwikkelen (art. 6:1).

Boek 6 bevat slechts 128 artikelen. Deze bepalingen zijn sterk gelijkaardig aan deze van de BV. Gelet op haar aard kan een CV enkel aandelen op naam uitgeven en geldt een expliciet verbod op notering (art 6:1, § 2). Drie aandeelhouders zijn vereist bij de oprichting en gedurende het bestaan van de CV (art. 6:3). Derden mogen enkel aandelen verwerven wanneer voldaan is aan de statutaire voorwaarden (art. 6:54). Zowel aandeelhouders als derden kunnen, zonder dat een statutenwijziging is vereist, inschrijven op nieuwe aandelen mits naleving van eventuele statutaire voorschriften, waarbij het voorkeurrecht niet geldt, maar de verslaggevingsplicht bij inbreng in natura integraal overeind blijft (art. 6:8). Bijkomend kenmerk is de soepele in- en uittredingsregeling (art. 6:120 tot 6:123)

(bv. maximaal twee keer per jaar), die echter ook mogelijk wordt in de BV, waardoor de “oneigenlijke” coöperatieven bijgevolg niet langer deze vorm moeten aannemen en BV's zullen kunnen worden. De mogelijkheid tot gerechtelijke ontbinding wordt voorzien om te vermijden dat de CV-rechtsvorm wordt gebruikt door vennootschappen die niet voldoen aan de omschreven wezenskenmerken (art. 6:127).

Een CV kan nog steeds worden erkend indien zij functioneert overeenkomstig de algemeen erkende beginselen inzake coöperatief ondernemen.

G. BOEK 7 DE NAAMLOZE VENNOOTSCHAP

Financieel plan, inbreng in natura en quasi-inbreng

Zoals voor de BV (art. 5:4) wordt de verplichting om een financieel plan op te stellen behouden en verscherpt en de minimuminhoud ervan is in het Wetboek opgenomen (art. 7:3).

In artikel 7:7 worden net zoals in artikel 5:7 de verrichtingen bij een inbreng in natura omgedraaid: de oprichters stellen eerst een verslag dat een beschrijving en waardering van de inbrengen in natura bevat. Daarna beoordeelt de bedrijfsrevisor de waardering van de oprichters. Verder moet het verslag van de oprichters in voorkomend geval aangeven waarom het afwijkt van de waardering door de bedrijfsrevisor. Het gebruik van het woord methodes sluit niet uit dat in gemotiveerde gevallen slechts één waarderingsmethode wordt gebruikt.

Een inbreng in nijverheid is in de NV niet mogelijk.

In tegenstelling tot de BV wordt de quasi-inbrengprocedure in de NV behouden (art. 7:8 tot 7:10).

Uitgifte van effecten - dubbel en meervoudig stemrecht

Artikel 7:22 bevestigt dat er geen *numerus clausus* van effecten bestaat die de NV mag uitgeven. In het register van aandeelhouders worden de statutaire overdrachtsbeperkingen opgenomen (art. 7:28 tot 7:32).

In de NV wordt de dwingende regel dat het stemgewicht van aandelen proportioneel is aan de kapitaalvertegenwoordigende waarde van de aandelen een suppletiefrechtelijke regel. Hierdoor wordt meervoudig stemrecht mogelijk (art 7:52), maar in genoteerde vennootschappen wordt dit beperkt tot maximaal

dubbel stemrecht (art 7:53). Het principe van het enkelvoudig stemrecht per effect in genoteerde vennootschappen wordt ook toegepast op winstbewijzen, naar analogie met de regel die voor aandelen geldt (art. 7:58). In bestaande NV's kan dit worden ingevoerd met een 75% meerderheid. Dit dubbel stemrecht kan worden opgeheven met een 75% meerderheid waarbij de aandeelhouders die dubbel stemrecht hebben meestemmen. Het loyauteitsstemrecht kan niet worden verzilverd doordat aandelen moeten zijn volgestort en minstens twee jaar ononderbroken ingeschreven zijn op naam van eenzelfde "loyale" aandeelhouder. Het dubbel stemrecht wordt in het kader van het openbaar overnamebod geneutraliseerd.

De NV kan obligaties uitgeven, in voorkomend geval converteerbaar in aandelen, ongeacht of het conversierecht, krachtens de uitgiftevoorwaarden, automatisch plaatsvindt of onder bepaalde voorwaarden. Het Wetboek bevestigt de rechtsgeldigheid van "eeuwigdurende" obligaties (art. 7:62). Een vertegenwoordiger van de obligatiehouders kan worden aangesteld, aan wie de bevoegdheid van een zekerheidsagent (*security agent*) kan worden verleend overeenkomstig de internationale praktijk (art. 7:63). Er geldt niet langer een maximale termijn voor de conversie van converteerbare obligaties (art. 7:65), in tegenstelling tot de inschrijvingsrechten, die binnen een maximum termijn van 5 jaar uitgeoefend moeten worden (art. 7:70).

Bestuur

Qua bestuursvorm heeft de NV voortaan de keuze tussen het huidige monistisch bestuurssysteem, de enige bestuurder en een duaal bestuurssysteem.

Monistisch systeem

Het bestuur in de NV is steeds collegiaal. Er moeten minstens drie bestuurders zijn, tenzij er maar twee aandeelhouders zijn. Hun bevoegdheid is residuair en betreft alles wat niet aan de algemene vergadering is voorbehouden.

In de NV wordt de *ad nutum*-afzetbaarheid (zonder vooropzeg, zonder reden en zonder vergoeding), naar voorbeelden in het buitenland en net zoals in de BV, een suppletieve regel (art. 7:85). De algemene vergadering kan bij ontslag toch een opzegtermijn of vertrekvergoeding toekennen, tenzij de statuten dit uitsluiten. De statuten kunnen in een opzegtermijn of een vertrekvergoeding is voorzien. Bestuurders kunnen statutair worden benoemd met een vetorecht tegen ontslag. Zelfs indien een opzegtermijn of vertrekvergoeding voorzien, kan de algemene vergadering bestuurders zonder termijn of vergoeding ontslaan om wettige reden:

dit vereist een statutenwijziging indien de bestuurder statutair is benoemd en in geval van betwisting oordeelt de rechter over de wettige reden.

Bestuurders in een NV kunnen hun mandaat enkel in een zelfstandigenstatuut uitoefenen. De bestaande regel dat een bestuursmandaat maximaal 6 jaar duurt, maar onbeperkt mag worden hernieuwd, wordt aangevuld met de regel dat de mandaten in beginsel lopen vanaf de algemene vergadering waarop de benoeming gebeurt (art. 7:85).

Ook wordt de algemeen aanvaarde regel dat een bestuurder ook zelf op elk ogenblik zijn ontslag kan aanbieden zonder dat dit moet worden aanvaard, maar hij dat niet ontijdig kan doen, in het Wetboek verankerd. In dat geval moet hij, op verzoek van de vennootschap, in functie blijven tot de vennootschap redelijkerwijze in zijn vervanging kan voorzien (art. 7:85).

De regeling inzake de onafhankelijke bestuurder bevat een definitie, maar de criteria waaraan deze bestuurder moet voldoen wordt verplaatst naar de *Corporate Governance Code* (art. 7:87).

Inzake vertrekvergoedingen wordt duidelijk gemaakt dat een vertrekvergoeding die 12 maanden remuneratie overstijgt voor een uitvoerend bestuurder slechts effectief wordt na goedkeuring door de algemene vergadering, en dat, als de vergoeding meer dan 18 maanden remuneratie bedraagt, er bovendien een positief advies van het remuneratiecomité is vereist. Inzake variabele vergoedingen wordt, naast de bestaande regel dat de toekenning van opties aan een niet-uitvoerende niet-onafhankelijke bestuurder van een genoteerde vennootschap de goedkeuring moet krijgen van de algemene vergadering, de expliciete regel toegevoegd dat een onafhankelijke bestuurder geen variabele vergoeding kan krijgen (art. 7:92).

Voortaan wordt in elke NV zoals in de BV een onthoudingsplicht opgelegd aan de geconflicteerde bestuurder (art/ 7:96) , en wordt verduidelijkt dat de algemene vergadering beslist indien alle bestuurders een belangenconflict hebben. De nieuwe wettekst verduidelijkt de finaliteit van de opdracht van de commissaris in deze context, met name dat de commissaris de omschrijving van door de raad van bestuur beoordeelt en deze beoordeling weergeeft in zijn commissarisverslag. Het toepassingsgebied van de belangenconflictprocedure tussen een genoteerde vennootschap en diens controlerende aandeelhouder wordt uitgebreid tot de relaties van de genoteerde vennootschap met enige controlerende aandeelhouder(s), ongeacht diens vorm en bepaalde voorbereidende handelingen (art. 7:97). De opdracht van de commissaris werd geherformuleerd om een antwoord te bieden op praktische vragen: hij beoordeelt of er geen van materieel

belang zijnde inconsistenties zijn in de financiële en boekhoudkundige gegevens die vermeld staan in de notulen van het bestuursorgaan en in het advies van het comité ten opzichte van de informatie waarover hij beschikt in het kader van zijn opdracht.

Enige bestuurder

Verder wordt een alternatief bestuursmodel voor de raad van bestuur uitgewerkt om de afgeschafte commanditaire vennootschappen op aandelen te integreren in de rechtsvorm van de NV. Voortaan kunnen ook in de NV de statuten in de mogelijkheid voorzien van een enige bestuurder. De enige bestuurder mag een natuurlijke persoon zijn, behalve in de genoteerde NV of in vennootschappen waarin de wet of de statuten een collegiaal bestuur vereisen. In zulk geval moet de enige bestuurder een NV met een collegiaal bestuur zijn. De enige bestuurder kan, maar moet niet, onbeperkt en hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de verbintenissen van de vennootschap. De statuten kunnen bepalen dat de instemming van de enige bestuurder vereist is voor statutenwijzigingen, beslissingen over winstuitkering of zijn eigen ontslag, tenzij het ontslag om wettige redenen werd gegeven (art. 7:101).

Zijn mandaat kan worden beëindigd als een meerderheid op de algemene vergadering instemt met zijn ontslag wegens wettige redenen, of, naar analogie met de minderheidsvordering, op vordering door minderheidsaandeelhouders met stemrecht die 10 %, of, in een genoteerde vennootschap, 3 % van het kapitaal vertegenwoordigen. De rechter oordeelt zoals in kort geding over de aangevoerde wettige reden.

Duaal systeem

Daarnaast wordt een volwaardig duaal bestuursmodel uitgewerkt in de plaats van het huidige directiecomité. Daarbij wordt het bestuur van de vennootschap verdeeld over twee organen wiens bevoegdheden wettelijk worden vastgelegd: een directieraad, bevoegd voor het geheel van de operationele aangelegenheden, en een raad van toezicht, bevoegd zoals de raad van bestuur in monistisch systeem om algemeen beleid en de strategie van de vennootschap te bepalen en toezicht te houden op de directieraad (art. 7:109 en 7:110). Er is een duidelijke scheiding tussen beide organen: hun bevoegdheden overlappen niet en niemand kan gelijktijdig lid zijn van beide organen (art. 7:107). De leden van de raad van toezicht worden benoemd door de algemene vergadering en de leden van de directieraad door deze raad van toezicht.

Het begrip dagelijks bestuur wordt wettelijk gedefinieerd en verruimd in vergelijking met de huidige rechtspraak, met name de handelingen en beslissingen die hetzij niet verder reiken dan de behoeften van het dagelijks leven van de vennootschap, hetzij om reden van minder belang, hetzij omwille van hun spoedeisend karakter de tussenkomst van een operationeel bestuur niet rechtvaardigen (art. 7:121).

Belangenconflicten

Voortaan wordt, net zoals dit geldt voor de genoteerde vennootschap, aan de geconflicteerde bestuurder van een niet genoteerde vennootschap een onthoudingsplicht opgelegd. Nieuw is ook dat elke belanghebbende de nietigheid van het besluit kan vorderen.

Algemene vergadering

Zoals in de BV komt ook in de NV het recht om een algemene vergadering bijeen te roepen en punten op de agenda te brengen, voortaan toe aan aandeelhouder(s) wiens aandelen tenminste 1/10 van het kapitaal vertegenwoordigen (art. 7:126). Houders van gewone obligaties mogen niet meer deelnemen aan de algemene vergadering van de aandeelhouders (art. 7:127).

Wat de regels inzake algemene vergaderingen van obligatiehouders betreft, is de belangrijkste wijziging dat deze regels van aanvullend recht worden, waarvan kan worden afgeweken in de uitgiftevoorwaarden, doch niet in de statuten.

Kapitaal – instandhouding

Wat de regels inzake soortvorming en wijziging van de rechten verbonden aan soorten van aandelen of winstbewijzen betreft, wordt ingeval van uitgifte van een nieuwe soort, ook hier zoals in de BV voorzien in een verslag van de commissaris, of, als die er niet is, een bedrijfsrevisor of een externe accountant. Als aan de voorgestelde soortvorming geen financiële of boekhoudkundige elementen ten grondslag liggen, kan het bestuursorgaan ermee volstaan dat in zijn verslag aan te geven (art. 7:155).

Bij elke uitgifte van aandelen beneden of boven de fractiewaarde van bestaande aandelen van dezelfde soort, met of zonder uitgiftepremie (art. 7:178), moet het bestuursorgaan een verslag opstellen waarin de uitgifteprijs wordt verantwoord en de gevolgen van de verrichting voor de vermogensrechten en de lidmaatschapsrechten van aandeelhouders worden beschreven (art. 7:179). In vennootschappen waarin een commissaris is benoemd – of als er geen

commissaris is, een bedrijfsrevisor of accountant - moet deze een verslag opstellen. Mits een eenparig besluit kan de algemene vergadering van deze verslagen afstand doen, tenzij er een inbreng in natura plaatsvindt.

Het beperking of opheffing van het voorkeurrecht ten gunste van één of meer bepaalde personen is enigszins uitgebreider dan in de BV, om rekening te houden met het Europees recht: het bestuursorgaan dient een correcte uitgifteprijs te bepalen en deze in een verslag te verantwoorden waarbij wordt ingegaan op de impact van de gekozen uitgifteprijs op de positie van de bestaande aandeelhouders. Bovendien is er een verbod tot deelname aan de stemming wanneer de begunstigde een significante aandeelhouder is (meer dan 10% van de stemrechten). De commissaris verstrekt een omstandige beoordeling over de verantwoording van de uitgifteprijs. Als er geen commissaris is, wordt deze beoordeling verstrekt door een bedrijfsrevisor of een externe accountant aangewezen door het bestuursorgaan (art. 7:193).

Het toegestaan kapitaal mag niet gebruikt worden voor de uitgifte van aandelen met meervoudig stemrecht of van effecten die recht geven op de uitgifte van, of conversie in, zodanige aandelen (art. 7:201).

Een interimdividend is niet langer onderworpen aan tijdsbeperkingen, en wordt niet langer enkel uitgekeerd op het resultaat van het lopend boekjaar, maar ook uit de winst van het voorgaande boekjaar zolang de jaarrekening van dat boekjaar nog niet is goedgekeurd (art. 7:213).

Inkoop van eigen aandelen en kruisparticipaties

In zoverre de dwingende Europese wetgeving dit toelaat, worden deze regels versoepeld:

- De afschaffing van de beperking dat een naamloze vennootschap slechts 20% van haar eigen aandelen mag inkopen (art. 7:215 tot 7:225). De enige grens die voortaan geldt, is dat de vennootschap slechts de voor winstuitkering beschikbare middelen mag aanwenden.
- Ingeval van wedervervreemding heeft het bestuursorgaan geen voorafgaande machtiging van de algemene vergadering (meer) nodig indien het gaat om een verkoop gericht aan alle aandeelhouders tegen dezelfde voorwaarden, of op een beurs. De verplichting tot gelijke behandeling kan ook opzij worden geschoven door een uitdrukkelijke statutaire machtiging in geval van vervreemding aan andere dan personeelsleden.

- De eigen en complexe Belgische regeling voor kruisparticipaties tussen verbonden en tussen niet-verbonden naamloze vennootschappen wordt afgeschaft (art. 631 en 632 W.Venn.), aangezien zij in de praktijk haar meerwaarde niet heeft bewezen.

H. BOEK 8 ERKENNING VAN VENNOOTSCHAPPEN

Boek 8 behandelt de erkenning van bepaalde vennootschappen als erkende coöperatieve, sociale of landbouwonderneming.

Vennootschappen met rechtspersoonlijkheid (maar niet de NV) kunnen zich laten erkennen als landbouwonderneming (VOFLO, CommVLO, BVLO en CVLO) zodat de voordelen van de LV behouden blijven.

De erkenning van een CV als sociale onderneming (CVSO) is mogelijk.

Aan deze erkenning kunnen dan bepaalde gevolgen worden vastgeknoopt, bv. op fiscaal vlak, of nog, inzake subsidies. Daarvoor is geen aparte rechtsvorm vereist. De erkenning van de bosgroeperingsvennootschap wordt eveneens in het Wetboek opgenomen.

I. BOEKEN 9 T.E.M. 11 VERENIGINGEN EN STICHTINGEN

Deze boeken behandelen de VZW (boek 9), de IVZW (boek 10) en de stichtingen (boek 11), en hernemen de wet van 27 juni 1921.

De maximumgrensregel dat het bestuur van een VZW minder leden moet tellen dan ledenvergadering wordt afgeschaft (art. 9:5). Vooraan is het mogelijk dat een VZW twee bestuurders heeft wanneer de VZW slechts twee leden telt.

Bovendien worden een aantal vennootschapsregels die, bij gebrek aan invulling in de wet van 27 juni 1921 vandaag reeds per analogie worden toegepast, in het Wetboek vastgelegd. Het gaat om o.a. de regels inzake bestuursnotulen, schriftelijke bestuursvergadering, belangenconflicten (om de formaliteiten voor kleine VZW's niet al te zeer te verzwaren worden alleen de meldings- en onthoudingsplicht voor de geconflicteerde bestuurder (art. 9:8, 11:8 en 11:9) van toepassing verklaard. In grote VZW's en stichtingen is er wel een verslaggevings- en publicatieverplichting en een tussenkomst van de commissaris als er één is.

Tenzij de statuten anders bepalen, heeft ieder lid op de algemene vergadering een gelijk stemrecht (art. 9:17).

Bovendien wordt de beroepsvereniging voor het eerst geïntegreerd in het Wetboek, onder de vorm van de VZW erkend als beroepsvereniging (art. 9:24 tot 9:26). Deze VZW's zullen, zoals vandaag de beroepsvereniging, in rechte kunnen optreden voor de verdediging van de persoonlijke rechten van hun leden met betrekking tot hun voorwerp.

Een VZW is van nature een sociale onderneming gezien het winstuitkeringsverbod en de verplichting om een belangeloos doel te realiseren.

De stichting kan voortaan worden bestuurd door één bestuurder (art. 11:6). Als er meerdere zijn vormen zij een college. Ook is voortaan een belangenconflictenregel geïnspireerd op het vennootschapsrecht dwingend van toepassing, en wordt de formulering van dergelijke regel niet langer overgelaten aan de statuten.

De notie dagelijks bestuur in een VZW en stichting wordt ruimer geformuleerd zoals in de NV (art. 9:10 en 11:14).

J. BOEKEN 12 T.E.M. 14 HERSTRUCTURERING EN OMZETTING

Deze boeken behandelen de herstructurerings (Boeken 12 en 13) en de omzetting (Boek 14). Behoudens enkele technische verduidelijkingen en correcties is de regelgeving inzake herstructurerings van vennootschappen weinig veranderd. De partiële splitsing, een reeds bestaande en toegepaste praktijk, wordt wettelijk geregeld (art. 12:8).

Invoering van de statutaire zetelleer

De statutaire zetelleer wordt ingevoerd, ter vervanging van de vandaag geldende werkelijke zetelleer. De statutaire zetel van een rechtspersoon is het officiële adres van de rechtspersoon zoals vastgelegd in diens statuten. De werkelijke zetelleer daarentegen houdt in dat een rechtspersoon wordt beheerst door het recht van de staat op wiens grondgebied de voornaamste vestiging van de rechtspersoon zich bevindt (artikel 110 WIPR).

Door de invoering van de statutaire zetelleer wordt tegemoet gekomen aan de bezorgdheid die was ontstaan ten gevolge van de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Volgens die rechtspraak kan België zich niet verzetten tegen de “import” van buitenlandse vennootschapsvormen: zij kunnen

worden gebruikt door vennootschappen die zijn opgericht naar het recht van een andere lidstaat, ook al hebben die vennootschappen hun voornaamste vestiging in België. Daarentegen laat het Europees recht wel toe dat een land dat, zoals België, de werkelijke zetelleer toepast, zich verzet tegen de “export” van haar nationale rechtsvormen door te eisen dat een vennootschap slechts een Belgische rechtsvorm kan behouden indien haar voornaamste vestiging in België ligt. Deze rechtspraak benadeelt dus de landen die de werkelijke zetelleer toepassen, en bevoordeelt de landen die, zoals Nederland of het Verenigd Koninkrijk, de incorporatieleer of statutaire zetelleer toepassen. Om die reden heeft België er belang bij over te schakelen naar de statutaire zetelleer, zoals ook Duitsland onlangs heeft gedaan. Op die manier zal de aantrekkelijkheid van het Belgische rechtspersonenrecht toenemen, zal de keuze voor Belgisch recht en bijgevolg de toepasselijkheid ervan gemakkelijker worden en aldus de aantrekkelijkheid van België als vestigingsland worden gestimuleerd.

Daarbij dient men steeds voor ogen te houden dat deze problematiek enkel betrekking heeft op de interne organisatie van de rechtspersoon (als bedoeld in art. 111, § 1, WIPR). De keuze van de statutaire zetelleer heeft dus geen invloed op andere rechtsregels zoals het insolventierecht, het fiscaal recht, het sociaal recht of het milieurecht.

Herstructurering

Voortaan kunnen VZW's, IVZW's en stichtingen deelnemen aan een fusie- of splitsingsverrichting (Boek 13), meer bepaald zich ontbinden zonder vereffening teneinde hun gehele vermogen in te brengen in één of meer rechtspersonen die hun belangeloos doel verderzetten. De regeling is in ruime mate gebaseerd op de regeling van de fusies en splitsingen door overneming voor vennootschappen, zij het in een vereenvoudigde vorm.

Omzetting

In Boek 14 wordt de omzetting geregeld. De bestaande regels worden hernomen, maar aangepast aan de kapitaallose BV en CV, en aangevuld met een nieuwe regeling voor de grensoverschrijdende omzetting: de grensoverschrijdende verplaatsing van de statutaire zetel van de vennootschap, vereniging of stichting.

Een vennootschap kan worden omgezet in een VZW of IVZW (art. 14:31).

De bestaande regels inzake omzetting worden aangevuld met een nieuwe regeling voor de grensoverschrijdende omzetting, dat wil zeggen de grensoverschrijdende verplaatsing van de statutaire zetel van de vennootschap. Immers, de invoering

van de statutaire zetelleer moet in combinatie worden gezien met de invoering van een procedure tot grensoverschrijdende omzetting (zetelverplaatsing). In tegenstelling tot de situatie naar huidig recht, waarbij het op een vennootschap met rechtspersoonlijkheid toepasselijke recht wordt gewijzigd ten gevolge van een verplaatsing van haar werkelijke zetel, zal na de hervorming een vennootschap met rechtspersoonlijkheid het op haar toepasselijke vennootschapsrecht alleen kunnen wijzigen via de procedure tot grensoverschrijdende omzetting.

Deze procedure heeft de bescherming tot doel van zowel de vennoten als van de schuldeisers buiten de hypothese van insolventie. Vennoten worden beschermd doordat een vennootschap enkel van toepasselijk vennootschapsrecht kan veranderen met hun instemming waarvoor bovendien versterkte meerderheden gelden. Schuldeisers genieten dan weer van een 'verzetsrecht' (via een zekerheidsstelling). Voor het overige vertoont deze procedure inhoudelijke gelijkenissen met de fusie-, splitsings- en nationale omzettingsprocedure (voorstel, verslagen bestuursorgaan van de commissaris, of als er geen commissaris is, de aangewezen bedrijfsrevisor of externe accountant, verzending van stukken en inzage-recht, aanwezigheids- en meerderheidsvereisten).

Een VZW kan worden omgezet in een erkende CVSO of een CV erkend als SO (art. 14:37 tot 14:45) en een VZW kan worden omgezet in een IVZW en omgekeerd (art. 14:46 tot 14:50).

Wat de opdracht van de commissaris bij elke omzetting betreft, of als er geen commissaris is, de aangewezen bedrijfsrevisor of externe accountant, brengt deze over de staat van activa en passiva verslag uit en vermeldt inzonderheid of het nettoactief is overgewaardeerd. Het woord "enige" in de huidige formulering "enige overwaardering" wordt geschrapt.

K. HOOFDSTUK III. – DIVERSE BEPALINGEN.

Dit hoofdstuk bevat de wijzigingen aan diverse wetten.

L. HOOFDSTUK IV. OPHEFFINGSBEPALINGEN – OVERGANGSREGELING – INWERKINGTREDING – BEVOEGDHEIDSTOEWIJZING.

Dit hoofdstuk bevat onder andere het overgangsrecht waarbij een onderscheid moet worden gemaakt tussen drie categorieën:

- 1) nieuwe opgerichte vennootschappen, verenigingen en stichtingen;
- 2) bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen;
- 3) afgeschafte vennootschappen en verenigingen.

Nieuwe opgerichte vennootschappen, verenigingen en stichtingen

De wet van 23 maart 2019 tot invoering van het Wetboek van vennootschappen en verenigingen en houdende diverse bepalingen treedt in werking op 1 mei 2019 (art. 38).

Vanaf die datum worden de bepalingen van het nieuwe Wetboek integraal van toepassing op deze nieuwe rechtspersonen en dienen hun statuten ermee in overeenstemming te zijn.

Vanaf die datum mogen geen rechtspersonen meer worden opgericht die het Wetboek afschaft: Comm.VA, VSO andere dan CVSO, LV, ESV, CVOA, CVBA die niet aan de definitie van CV in artikel 6:1 beantwoordt en de Beroepsvereniging.

Bestaande vennootschappen of verenigingen mogen zich vanaf die dag evenmin omzetten in één van voormelde rechtsvormen.

Bestaande vennootschappen, verenigingen en stichtingen

Het Wetboek wordt voor het eerst van toepassing op 1 januari 2020 op vennootschappen, verenigingen en stichtingen die op datum van de inwerkingtreding van de wet rechtspersoonlijkheid hebben verkregen (art. 39).

Er is een “opt-in” systeem (art. 39): vanaf de inwerkingtreding kunnen de bestaande vennootschappen, verenigingen of stichtingen vóór 1 januari 2020 door een besluit van de algemene vergadering (statutenwijziging) het Wetboek op hen toepasselijk maken. Dit impliceert een volledige aanpassing van de statuten.

Bestaande vennootschappen, verenigingen of stichtingen moeten bij de eerstvolgende statutenwijziging na 1 januari 2020 hun statuten aanpassen, en uiterlijk op 1 januari 2024. De algemene vergadering moet binnen de 6 maanden worden bijeengeroepen met dit als agendapunt. De enige sanctie is de aansprakelijkheid van de bestuurders.

Met toepassing van de gewone regels van de werking van de wet in de tijd worden de dwingende bepalingen onmiddellijk van toepassing op de bestaande vennootschappen, verenigingen of stichtingen, ook al zijn de statuten nog niet aangepast.

De overgangsbepalingen voorzien in geen definitie van dwingende bepalingen maar uit de formuleringen in het Wetboek “*niettegenstaande andersluidende (statutaire) bepaling*” kan men afleiden dat de betrokken bepaling dwingend is. De Memorie van toelichting geeft wel een niet-exhaustieve lijst van dwingende bepalingen (p. 349-351). Dit geldt in de eerste plaats voor de in artikel 1:5 bepaalde benamingen en afkortingen van de vennootschapsvormen.

BVBA's (voortaan BV's genoemd) zullen vanaf de datum waarop het Wetboek op hen van toepassing wordt slechts tot winstuitkeringen kunnen overgaan met inachtneming van de door het Wetboek voorgeschreven nettoactief- en liquiditeitstests (artikelen 5:142 en 5:143) en zullen zij in voorkomend geval de nieuwe procedure van artikel 332 W. Venn. (artikel 5:153) moeten in acht nemen. Omdat deze bepalingen de tegenhanger zijn van de afschaffing van het kapitaal, bepaalt het tweede lid van § 2 van artikel 39 dat het gestorte gedeelte van het kapitaal en de wettelijke reserve van de BVBA's en het gestorte gedeelte van het vaste kapitaal en de wettelijke reserve van CVBA's vanaf de dag dat het Wetboek op deze vennootschappen van toepassing wordt van rechtswege worden omgezet in een statutair onbeschikbare eigen vermogensrekening. Het niet gestorte gedeelte van het kapitaal in de besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid en het niet gestorte gedeelte van het vaste gedeelte van het kapitaal in de coöperatieve vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid worden op dezelfde wijze omgevormd in een eigen vermogensrekening “niet-opgevraagde inbrengen”. De verdere stortingen van nog niet volledig volgestorte inbrengen worden op de onbeschikbare eigen vermogensrekening geboekt, totdat de vennootschap haar statuten heeft aangepast aan het regime van de kapitaallose BV. Het staat deze vennootschappen evenwel vrij in hun statuten te bepalen dat het gestorte gedeelte van het kapitaal (in de CVBA beperkt tot het vaste gedeelte) en de wettelijke reserve kunnen worden uitgekeerd met inachtneming van de artikelen 5:142 en 5:143.

Andere dwingende bepalingen die onmiddellijk van toepassing worden zijn onder meer: de uitsluiting van arbeidsovereenkomsten voor bestuurders (art. 5:70 en 7:85), de leden van de raad van toezicht (art. 7:105) en de directieraad (art. 7:107) in die hoedanigheid; de verruiming van het begrip dagelijks bestuur (art. 5:79, 7:121 en 9:10), de regeling van de belangenconflicten in het bestuursorgaan (art. 5:76, 7:96 en 9:8) en in genoteerde vennootschappen van de belangenconflicten met verbonden natuurlijke of rechtspersonen (art. 7:97); de regels over winstuitkering in de BV (art. 5:141 tot en met 5:144) en de toepassing daarvan op andere vormen van uitkering (verkrijging van eigen aandelen of certificaten, art. 5:145); sommige bepalingen bij uittreding ten laste van het vermogen in de BV (art. 5:154) en in de CV (art. 6:9); sommige bepalingen betreffende verkrijging van

eigen aandelen, winstbewijzen en certificaten in de NV (art. 7:215 tot en met 7:225); het algemeen regime van de bestuurdersaansprakelijkheid (art. 2:55 – 2:57), de nietigheid van besluiten van organen (art. 2:41 tot en met 2:47), de vereffening (art. 2:75 tot en met 2:101), de wijze van stemming ter algemene vergadering en in het bijzonder de neutralisering van de onthoudingen (art. 5:100, 7:153 en 9:21).

Andere dwingende bepalingen, zoals de uitgifte van nieuwe aandelen (art. 5:121 en 7:179) hebben betrekking op verrichtingen die een statutenwijziging vereisen, in welk geval de statuten aan de bepalingen van het Wetboek moeten worden aangepast zoals in artikel 39, § 1, derde lid, is voorgeschreven.

Omgekeerd heft het Wetboek een aantal dwingende wetsbepalingen op, zoals ter zake van kruisparticipaties of obligatieleningen. Het spreekt voor zich dat de partijen van de nieuwe vrijheid gebruik kunnen maken.

Statutaire clausules die strijdig zijn met dwingende bepalingen worden van rechtswege voor niet geschreven gehouden. Aanvullende bepalingen van het Wetboek worden van toepassing voor zover zij niet door statutaire clausules worden uitgesloten (art. 39, § 2).

Uitzonderingen op de toepassing van het Wetboek op 1 januari 2020 zijn de directiecomités opgericht overeenkomstig artikel 524*bis* en *ter* van het Wetboek van vennootschappen die overeenkomstig deze bepalingen kunnen blijven functioneren tot de betrokken vennootschappen hun statuten hebben aangepast. Zolang verenigingen hun (statutair) voorwerp niet hebben aangepast, mogen zij tot uiterlijk 31 december 2018 slechts activiteiten uitoefenen binnen de perken van artikel 1 van de wet van 27 juni 1921 (art. 39, § 3).

Afgeschafte vennootschappen en verenigingen

De rechtspersonen wier rechtsvorm verdwijnt, blijven voorlopig onderworpen aan het huidig Wetboek van vennootschappen of de wet van 31 maart 1898, behalve nieuwe dwingende bepalingen met betrekking tot hun nieuwe rechtsvorm (art. 41).

Hetzelfde geldt voor de coöperatieve vennootschappen die niet beantwoorden aan de nieuwe definitie van coöperatieve vennootschap.

Indien zij op 1 januari 2024 niet in een andere rechtsvorm zijn omgezet, worden zij van rechtswege omgezet in de rechtsvorm die in de overgangsbepaling is aangeduid:

- de Comm.VA wordt een met een NV met enige bestuurder;
- de LV wordt een VOF en indien er stille vennoten zijn, een CommV;
- het ESV wordt een VOF;
- de CVOA wordt een VOF;
- de CVBA die niet aan de definitie van CV beantwoordt, wordt een BV; en
- de Beroepsvereniging en de federatie van beroepsverenigingen worden een VZW.

Aangezien zij van rechtswege worden omgezet, vindt de omzettingsprocedure van Boek 14 geen toepassing (art. 41, § 4).

Bestaande vennootschappen met sociaal oogmerk worden vermoed erkend te zijn als een sociale onderneming. Dit vermoeden is weerlegbaar. Indien zij hun erkenning wensen te behouden, dienen zij zich tegen uiterlijk 1 januari 2024 om te vormen naar een CV. Een gelijkaardige regeling geldt ook voor de landbouwvennootschappen (art. 42).

Bestaande beroepsverenigingen en federaties van beroepsverenigingen worden vermoed erkend te zijn als VZW erkend als beroepsverenigingen of federatie van beroepsverenigingen (art. 42, § 3)

Met confraternele groeten,

Thierry DUPONT
Voorzitter

[Bijlage 1](#): PowerPoint over de kerndata van het overgangsrecht

[Bijlage 2](#): Concordantietabel van de bijzondere opdrachten